

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (866/2021) 6 §:n 5 momentin muuttamisesta

1 Tausta

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakautta 2021-2027 varten annetuissa Euroopan unionin säännöksissä, jotka perustuvat yhteistyössä toteutettavan hallinnoinnin periaatteeseen, on lähtökohtana, että kustannusten tukikelpoisuudesta säädetään pääosin kansallisesti kuten aiemminkin ohjelmakausilla. Jäsenvaltioille on asetettu velvollisuus säätää kustannusten tukikelpoisuuden edellytyksistä kansallisella lainsäädännöllä, joka täydentää Euroopan unionin säännöksiä kansallista soveltamista ja jonka avulla tuen saajaa sitovasti velvoittavat säännökset ovat selkeästi todettavissa.

Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/1060 (yleisasetus) 63 artiklan 1 kohdan mukaan menojen tukikelpoisuus määritetään kansallisten sääntöjen perusteella, paitsi jos yleisasetuksessa, rahastokohtaisissa asetuksissa tai yleisasetuksen taikka rahastokohtaisten asetusten perusteella on vahvistettu erityissääntöjä. Rahastokohtaisilla asetuksilla tarkoitetaan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastojen osalta seuraavia asetuksia:

- 1) Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston ase-tus (EU) 2021/1058 (EAKR-asetus);
- 2) Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1057 (ESR-asetus);
- 3) Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1056 (JTF-asetus).

Alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa (757/2021, jäljempänä *rahoituslaki*) säädetään toimivallasta ja menettelyistä koskin tuen myöntämistä alueiden kehittämistä koskevien kansallisista alueiden kehittämisen varoista ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin sekä kansallisen vastinrahoituksen myöntämisestä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien hankkeisiin.

Rahoituslain 4 §:n mukaan Euroopan aluekehitysrahaston varoilla tarkoitetaan valtion talousarvioon otettuja Euroopan unionin talousarviosta Suomelle myönnettyjä Euroopan aluekehitysrahaston rahoitusosuuksia ja niitä vastaavia Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman valtion rahoitusosuuksia. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoilla tarkoitetaan valtion talousarvioon otettuja Euroopan unionin

talousarviosta Suomelle myönnettyjä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston rahoitusosuuksia ja niitä vastaavia Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman valtion rahoitusosuuksia.

Rahoituslaissa on säädetty toimivaltaisen maakunnan liiton sekä toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeudesta myöntää rahoitusta Euroopan aluekehitysrahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista kehittämis- ja investointihankkeisiin. Rahoituslain nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä tuen määrästä ja hyväksyttävistä kustannuksista (17 §). Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (866/2021, jäljempänä tukikelpoisuusasetus) 6 §:ssä säädetään palkkakustannusten yksikkökustannusmallista.

2 Ehdotetun asetuksen sisältö

Asetuksella ehdotetaan muutettavaksi tukikelpoisuusasetuksen 6 § 5 momenttia, jossa säädetään tukikelpoisten palkkakustannusten laskentaan käytettävien tuntien toimintavuosikohtaisesta enimmäismäärästä.

Pykälässä säädetään siitä, millä tavalla palkkakustannusten yksikkökustannusmallilla korvattavat hanketyöntekijöiden kustannukset lasketaan sekä mallin käyttöön liittyvät yksityiskohdat. Pykälän 5 momentissa säädetään, että tukikelpoisten palkkakustannusten laskentaan käytettävien tuntien määrä ei saa minään hankkeen toimintavuotena ylittää: 1) kokoaikaisesti hanketta koskevaa työtä tekevien henkilöiden osalta 1720 tuntia; 2) osa-aikaisesti hanketta koskevaa työtä tekevien osalta 1720 tunnista tukipäätöksellä hyväksytyä hanketta koskevan työn osa-aikaisuutta vastaavalla prosenttiosuudella laskettua tuntimäärää.

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kytkeä hankkeelle tehtävän työn osa-aikaisuuteen ja kokoaikaisuuteen poistettaisiin. Uudessa muotoilussa olennaista olisi henkilön työsuhteen laatu tuen saajaorganisaatiossa. Henkilö, joka on tuen saajaorganisaatiossa työssä kokoaikaisesti, voi toimintavuoden aikana tehdä hankkeelle enintään 1720 tuntia (tukipäätöksen henkilölle määritellyn enimmäistuntimäärän sallimissa rajoissa) ja tuen saajaorganisaatiossa osa-aikaisesti työtä tekevä voisi tehdä hanketyötä enintään henkilön työn osa-aikaisuutta vastaavalla prosenttiosuudella 1720 tunnista lasketun tuntimäärän. Esimerkiksi, jos henkilön osa-aikaisuus organisaatiossa on 60 %, hänen enimmäistuntimääränsä toimintavuoden aikana hankkeelle on $1720 \cdot 0,60$, riippumatta hankkeelle tehtävän työn koko- tai osa-aikaisuudesta. Ehdotettu muotoilu vastaa paremmin yleisasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa säädettyä tuntitaksaa perustuvaa mallia välittömien henkilöstökustannusten laskemiseksi. Lisäksi momenttia ehdotetaan täydennettäväksi kolmannella kohdalla, jonka nojalla tukipäätöksessä toimintavuodelle hyväksytty tuntimäärä voitaisiin ylittää enintään 20 prosentilla. Käytännössä tunteja voitaisiin siirtää toimintavuodelta toiselle ilman muutosmenettelyä, jos tukipäätöksessä toimintavuodelle hyväksytty tuntimäärä ei ylity enempää kuin 20 prosenttia

Ehdotettu muutos on tarpeellinen, koska toimintavuosikohtainen rajoitus on tarkoittanut sitä, että pienikin tuntimäärän siirto toimintavuodelta toiselle on edellyttänyt tukipäätöksen muutosmenettelyä. Ilman muutosmenettelyä

tukipäätöksessä hyväksytyt toimintavuosi-kohtaisen enimmäistuntimäärän ylittävät tunnit ovat olleet tukikelvottomia. Hankkeissa on tyypillistä, että hankkeelle tehtävien tuntien toimintavuosi-kohtainen tarkka määrä ja ajoitus muuttuvat tukipäätöksellä hyväksytystä, esimerkiksi kun henkilön työsuhde alkaa tukipäätöksessä arvioitua myöhemmin. Usein toimintavuosi-kohtaisten enimmäistuntimäärien ylittyminen on havaittu liian myöhään rahoituslain 23 §:ssä säädettyyn muuttuneiden kustannusten tukikelpoisuuteen nähden, eikä muutoshakemuksella enää ehdi korjaamaan asiaa. Ehdotetun kolmannen kohdan lisäämisellä tavoitellaan joustavuutta ja konkreettisen työmäärän vähentämistä. Muutoshakemukset, jotka koskevat pieniä tuntimääriä aiheuttavat merkittävää hallinnollista taakkaa ja lisäävät tarpeetonta hallinnollista työtä sekä tuen saajille, että välittävinä toimitelminä toimiville maakuntien liitoille sekä ELY-keskuksille. Ehdotettu muutos lisääisi joustavuutta erityisesti hankkeelle tehtävien tuntien ajoituksessa ja vähentäisi siten toimintavuosi-kohtaisen enimmäismäärien ylittämistä johtuvia kustannusten hylkäämistä.

Muutoksen soveltamisesta ohjeistetaan välittävinä toimitelminä toimivia viranomaisia erikseen. Lähtökohtana on, että asetuksen voimaantulosta alkaen sitä on mahdollista soveltaa kaikkiin vireillä oleviin sekä voimaantulon jälkeen saapuviin hakemuksiin. Muutoksen voimaantulon jälkeen hankkeiden ei ole välttämätöntä tehdä muutoshakemusta pieniin tuntimäärien muutoksiin, merkittäviin muutoksiin hakemus on edelleen tehtävä.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Asetuksen 6 §:n muutoksella mahdollistetaan hankkeille mahdollisuus käyttää hanketyöntekijöiden tukipäätöksellä hyväksytyjä työtunteja entistä joustavammin. Muutoksella tavoitellaan myös hallinnollisen taakan vähentämistä, kun hankkeelle osa-aikatyötä tekevien tuntien pienistä muutoksista ei ole välttämätöntä tehdä muutoshakemusta ja muutospäätöstä.

Asetuksen 6 §:n 5 momentin muutoksen taloudellinen vaikutus on hallinnollisen taakan vähentyminen ja siitä mahdollisesti koituva hyöty valtiontalouteen sekä kuntatalouteen. Kokonaisuutena muutoksen arvioidaan rajoittavan hallinnollisten kustannusten nousua, varsinaisia säästöjä muutoksesta ei synny.

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunnot välittävinä toimitelminä toimivilta maakuntaliitoilta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, jotka myöntävät hankerahoitusta sekä valtiovarainministeriössä toimivalta tarkastusviranomaiselta ja työ- ja elinkeinoministeriössä toimivalta kirjanpito- toiminnolta. Lausuntoja saapui 13 kappaletta. Lausuntojen yleisen kannan mukaisesti ehdotettu muutos on perusteltu, tarpeellinen sekä oikeasuuntainen. Lausuntojen arvioissa muutoksen nähdään vähentävän hallinnollista taakkaa, kuten on arvioitu myös virkatyönä. Erityisesti lausunnonantajat pitävät joustomahdollisuutta hyvänä. Voimaantuloon liittyen lausunnoissa todettiin, että lausuntokierroksen aikaan ei ollut selvyttä muutoksen voimaantulosta ja soveltuvuudesta jo käynnissä oleviin hankkeisiin, monet toivoivat

soveltuvuutta jo käynnissä oleviin hankkeisiin. Lausunnonantajat toivovat myös ohjeistusta muutoksen soveltamisessa.

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

5 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2026.